

KONTUAN HARTU GAITZATEN

Etxaldeko Emakumeen eta
Debagoienako
berdintasun teknikarien
arteko **gogoeta**
kolektiboko esperientzia,
emakume baserritarren
bizimodua hobetzeko
politika publikoak
eraikitzeko

Etxaldeko Emakumeak

Etxaldeko Emakumeak Debagoienako Berdintasun sailekin harremanetan jarri ginen 2017an erakundeen eta emakume baserritarren arteko eztabaida eragiteko asmoz. Harremanetan jartzearen helburua zen emakume baserritarrak ikusarazi eta kontuan hartzeaz gain, haien bizimodua hobetu eta haien ekarpenak balioetsiko dituzten politika publikoak eraikitzeke gakoak elkarrekin identifikatzea.

Sistematizazio honetan, antzeko eztabaidari ekin nahi dioten beste eskualde edo udal batzuetarako erabilgarriak izan daitezkeen tresna batzuk jaso ditugu.

AURKEZPENA

Euskal Herri osoko elikadura-burujabetzaren aldeko mugimendua izateko sortu zen **Etxalde**. Etxalderen baitan, borroka honetan ibilbide luzea egina duten nekazaritza eta abeltzaintzaren alorreko erakunde eta pertsonak daude. Baina, jardunetik bertatik, elikadura-burujabetzaren eraikuntzan lagundu nahi duten pertsona eta erakunde aliatuek ere bat egiten dute berarekin.

Etxaldeko Emakumeak hainbat soslaietako emakumeen talde irekia da, emakume baserritarrak, landa-eremuko emakumeak eta elikadura-burujabetzaren proposamenarekin bat egiten duten emakumeak. Nekazaritzan, abeltzaintzan eta elikagaien ekoizpenean dihardugun emakumeok hainbat soslai eta bizimodu ditugu, eta aniztasun hori gu aberasteko aukera bat dela uste dugu. Gure identitatearen muinean emakume baserritarrak gaude, eta identitate bikoitz horretatik, emakume eta baserritar garen aldetik, gure ekarpena egin nahi dugu elikadura-burujabetzaren eraikuntzan.

Amets asko ditugu, eta horiek lortzeko, bi norabidetan eragitea da gure xedea: alde batetik, elikadura-burujabetza kutsatu nahi dugu feminismoan, eta bestetik, feminismoa kutsatu nahi dugu nekazarien mugimenduan.

Lanerako ardatzetako bat populazio baserritarra duten udalerrri batzuetako berdintasun-teknikariekin elkarlanean jarduten hasia izan da. Hortaz, Etxaldeko Emakumeen, inguruko emakume baserritarrak, Antzuolako udala, Debagoiena Landa Garapenerako Agentzia, eta Bergara, Aretxabaleta, Oñati, Arrasate eta Eskoriatza udalerrietako berdintasun-teknikarien artean bizi izandako esperientzia jaso dugu dokumentu honetan. Prozesua 2018ko urtarrila eta irailaren artean gauzatu zen, eta interes handiarekin hartu zuten parte denek.

Hainbat kontaktuak eta bi tailer egin genituen aurretik eginda zeuden diagnostiko orokorrago batzuk osatzeko eta kokatzeko, eta hortik aurrera, emakume baserritarren parte-hartze politiko eta publikoa ikusarazteko, aintzat hartzeko eta handitzeko tokiko jardun eta politika batzuk aldatzeko edo sustatzeko aukerak zein ziren denen artean baloratzeko.

Dokumentuak honako atal hauek jaso ditu:

1. Emakume baserritarren egoera orokorraren diagnostikoa
2. Lanerako proposamena
3. Tailerren metodologia
4. Bibliografia eta material interesgarria.

Lan hau zabalik dago. Eta aberastea espero dugu; alde batetik, abian jarri diren dinamikei buruz herrietan egingo diren balorazioekin; eta bestetik, beste eskualde batzuetan ere antzeko tailerrak eginez.

DIAGNOSTIKOA: EMAKUME BASERRITARREN ARGAZKIA

Lan honen abiapuntua honako azterlan hauek izan ziren: Araba eta Bizkaiko Foru Aldundiek landa-eremuetako etxeko indarkeriari buruz egindako diagnostikoak; Titulartasun Partekatuari buruz CERESek egindako txostena, Landa-eremuko Genero Berdintasunari buruzko Diagnostikoa eta HAZIk 2016an egindako azterlana.¹

Indarkeriari buruzko txostenek agerian uzten dute landa-eremuetako emakumeak bereziki zaurgarriak direla, eta horren arrazoiak askotarikoak dira:

1. Denak ezagunak diren inguru hurbilean, estuagoa da rola eta familiarekin eta maitasun-harremanekin loturiko iguripenak betetzeko eragiten den zaintza soziala. **Familiaren ikuspegia** zaindu beharreko ondasun gorentzat hartzen da oraindik, eta auzokoen inplikaziorik ezak indarkeria matxista **gai pribatutzat** jotzea eragiten du; eta horren oinarria da "**ikuspegi familiazalea**",

emakumeak bikoteari, familiaren batasunari eustera eramaten dituen, zeinaren arabera, harreman bortitza haustea porrota den.

2. Herria **kontrol sozialerako oinarritzko eremua** da; mundu guztiak daki auzoan zer gertatzen den, baina horrek ez du esan nahi auzokoak posizionatuta daudenik genero-indarkeriaren aurrean. Kontrol hori estres-iturri gehigarria da, lotsa eta sufrimendua ere eragiten dituena; baina ez dirudi erasotzaileei gauza bera gertatzen zaienik. Inguruko aldetik laguntzarik eta inplikaziorik ez jasotzeak, eta erasotzailearekiko konplizitateak (laguntza ukatzeagatik), zigorgabetasun- edo inpunitate-zentzazioa eragiten du erasotzaileengan.

3. Aurrekoarekin batera, halako inguruetan, mehatxuak beldur handiagoarekin bizitzen dira, erasotzailea **beti dagoelako gertu**.

4. Beharrezko **arreta-zerbitzuak** ez daude udalerrian bertan. Lan eta ibilgailu propioa

¹ Ikusi bibliografia

edo garraio publikorako irispide erraza duten emakumeak arazorik gabe joan eta etortzen dira, baina diru-sarrera txikiak dituzten emakumeak, aldiz, ez dira oinarrizko baliabide horietara joaten, garraio-arazoengatik.

5. Landa-eremuko **indarkeria matxistako** modu **espezifikoak** badira, zigorgabe geratzen direnak ez direlako indarkeria matxistarekin lotzen; landa-eremuetako ekonomian berezko diren indarkeria ekonomikoa, ikusten ez jazartzen ez dena: esaterako, bikotekide ohiak animalien edo uztaren kontra eragindako indarkeria.

Ekonomiaren ikuspegitik ere emakume baserritarrek bizi duten lan-egoera bereziak ere urrakortasuna eragiten du; baserrietan lan egiten dute, baina ez dira jabeak eta ez daude alta emanda, eta horrek prekariedade handia eragiten du harremana hautsi ondoren.

6. Bikote mistoen arteko (bertako gizonak, emakume atzerritarrek) botere-harremanak aipatu behar ditugu bereziki; horietan,

atzerriko emakumeenganako aurreiritziek nabarmendu egiten dute egoera hori, batez ere gizona eta haren familia herrikoak badira. Bai eta etxeko langile gisa baserrietan bizi eta gehiegikeriak pairatzen egon daitezkeen atzerriko emakumeen kasuak ere, erabat isolaturik daude eta.

7. Horren guztiaren **alde positiboa** da herri txikiek "**zaintza soziala**" eragiteko potentzial handia dutela, eta hori emakumeen mesederako izateaz gain, babesgarri ere izan daiteke. Aipatzen den beste **alderdi positibo** bat da udalerrri txikietan lan egiten duten profesionalak herritarrekin **harreman estuagoa** dutela.

Emakundek egindako Landa-eremuetako Genero-berdintasunari buruzko diagnostikotik eta HAZIk 2016an egindako azterlanetik beste datu batzuk ere atera ditugu, eta honako hauxe erakusten digute, besteak beste: landa-eremuan gero eta gizon gehiago direla, eta gizonek eta emakumeek egiten duten denboraren okupazioa oso desberdina dela:

- ✓ Landa-eremuan, emakumeen % 69k zerbitzuen sektorean dihardu (hezkuntza, bulegoa, denda, administrazio publikoa eta pertsona nagusien arreta), eta % 19 baino ez dabil lehenengo sektorearekin zerikusia duten jardueretan. Emakume profesionalak dira, 35 eta 65 urte artean dituztenak eta, gehienak, landa-eremutik datoz, eta haien familiek nekazaritzan jardun izan dute batez ere. Lanaldi osoko nekazari eta abeltzainak dira, eta haietako asko lantzen duten ustiategiaren buru dira.

<p>✓ Ustiategi profesionaletatik, % 25ek emakume bat dute titular, % 58k gizonak eta gainerako % 18 sozietate gisa antolatuta daude. Emakume titularrak batez ere ustiategi txikietan nabarmentzen dira: 2 ha baino gutxiagoko ustiategi jabeak dira emakume titularren % 47,5.</p>
<p>✓ Beste alde batetik, nekazaritan diharduen populazioaren % 28,2 emakumeak dira, eta % 71,8 gizonak. Baina horren atzean familia-laguntza dago. Bereziki diskriminatzailea den lan-figura bat da; izan ere, kontraturik gabe, soldatarik gabe lan egin eta Gizarte Segurantzaren kotizatzen ez dutenez, legezko inolako onarpenik gabe lan egiten duten pertsonak dira. Emakumeen ia % 50 familiako lanekuaren barruan sartzen dira.</p>
<p>✓ 2009/2010 ikasturtean, nekazaritzako jardueren gradu ertaineko titulurako matrikulaturiko ikasleen artean, % 24,7 emakumeak ziren eta % 75,3 gizonak; eta goi mailako titulazioan, % 26,9 emakumeak eta % 73,1 gizonak. 2009ko Nekazaritzako Erroldaren arabera, nekazaritzako ikasketak –unibertsitate ikasketa zein ikasketa profesionalak– dituzten eta ustiategi jabe diren emakumeak ez dira % 1era iristen, eta % 3 dira nekazaritza alorreko bestelako formazioen bat dutenak.</p>
<p>✓ Denborak. Sektore honetan ez dago ordutegi finkorik. Hori dela eta, askoz zailagoa da antolatzea, bai familia eta lana uztartzeko, bai jarduera publikoetan parte hartzeko: elkarteetan, sindikatuetan edo aisialdiko elkarteetan. Zaila da zehaztea non hasten den lan produktiboa eta non lan erreproduktiboa lana.</p>
<p>✓ Kasu askotan, emakumeek lan erreproduktiboa eta lan produktiboa hartzen dituzte bere gain, eta gizonak, aldiz, lan produktiboaz soilik arduratzen dira. Absentzia bikoitza, horrela deitzen zaio ez eremu batez ez besteaz behar bezala arduratzen ez delako sentipenari, eta porrot eta estres zentzazio handia eragiten du.</p> <p>✓ Aisialdiaz gozatzeko moduan ere aldeak daude eta nabarmenagoak dira generoari dagozkion aldeak, adinari edo jarduten duten azpisektoreari dagozkionak baino.</p>
<p>✓ Erakunde politiko eta profesionaletan, parte hartzen duten pertsonen % 69 gizonak dira, eta % 31 emakumeak, beraz, erakunde horiek oso maskulinizatuak daude. Beste alde batetik, elkarte sozial, kultural edo erlijiosoetako parte-hartzeari dagokionez, parte-hartzea ia parekoa da, hots, % 51 emakumeak dira, eta % 49 gizonak. Emakumeen ordezkariak publikoak eskasa da, eta badira hainbat arrazoi: denborarik eza, familia eta lana uztartzeko oztopoak, orain arte “gizonena” izan den eremu batean sartzea, eta horrek “emakumeenak ez diren” gauzetan parte ez hartzeko dakarren presio soziala.</p>

Diagnostiko horiei gure diagnostiko propioa gehitu diogu; emakume baserritarrek eta berdintasun teknikariek tailerretan egindakoa, eta aurrekoen osagarria dena.

1. Baserrian eta hirian denbora kudeatzeko desberdintasunak

Baserrian eguneroko zeregin asko daude denbora handia behar dutenak eta hirietako emakumeek irudikatu ere egiten ez dituztenak: etxe handia, garbiketa-lan handiagoa, sua egitea, ortuko lana, oiloak; horrek izugarri mugatzen du emakume horien aisialdirako denbora. Hiriguneetatik urruti bizitzeak ere eguneko ordu gehiago okupatuta edukitzea eragiten du, eta emakumeen autonomia jaitsi; batez ere ibilgailu propioak ez badute.

Denbora murriztagoa da, gainera, beste faktore batzuk gehitzen badira: animaliak zaindu beharrak esan nahi du ezin direla oso urrutira joan, egunero itzuli behar dutela, eta horrek eskatzen dituen ordutegiengatik, bizimodu politiko, sozial edo kulturalean parte hartzeko prestutasuna murrizten du. Gauza bera gertatzen da proiektu dibertsifikatuenetan.

Urtaroak ere garrantzitsuak dira, nekazaritzan lan handia izaten da martxotik azarora; neguan, barneko lanak egin behar dira batik bat, beste denbora batzuk daude eta proposamen sozialetan parte hartzeko denbora gehiago izaten da.

2. Bizimodu soziala

Denbora gutxiago edukitzean, aukera gutxiago daude bizimodu soziala izateko. Eta

bizimodu sozial horrek ere askotarikoa izateko aukera gutxiago ditu; auzoetan edo leku isolatueta, pertsonak eta denbora emateko aukerak askoz gutxiago dira

Zalantzak daude udalerrietan antolatzen diren jarduerak erakargarriak ote diren isolatuen bizi diren emakumeentzat, joan-etorriak eskatzen dien ahaleginagatik eta parte hartzeko premiarik sentitzen ez dutelako.

Emakume baserritarrek gehien parte hartzen duten espazioak honako hauek dira:

- Eliza eta harekin zerikusia duten jarduerak
- Merkatua: oso hedatuta daude eta leku egokia dira bizimodu sozialerako.

Gainera:

- Topagune zen auzolana desagertu egin da
- Tabernak topagune dira, baina oso maskulinizatuta daude
- Herri eta auzoetako jaiak funtsezkoak dira; unean unekoak eta sexistak dira, baina hala ere, emakumeentzat parte hartzeko aukera dira. Emakume horien protagonismoa azpimarratzeko espazioa izan daiteke.

3. Erakundeekiko harremana, zerbitzuak kontaktatzea

Adinak eta egoerak zerikusi handia dute (mendeko pertsonak zaintzea, ama, eskolako espazioak, nagusia bada eta mugitzeko arazoak baditu, analfabetismo funtzionala...). Emakumeek, oro har, oso harreman txikia dute erakundeekin, zerbitzuetako

asistentziaren kasuan izan ezik, erabiltzaileak, alegia (kiroldegia, kasu).

Osasunari dagokionez, medikuarenerako ohiko bisita ez diren hitzorduetan (odola atera, ekografia...) asko mugitu behar dira. Batzuetan, luzaroan "pairatzen" dituzte arazo edo ondoezak, beste udalerrri batzuetara ez joateagatik.

Sarritan, erabakiak hartzen diren lekuetatik hurbil dauden tokietan lehenesten dira politika publikoak, biztanle gehien dagoen

tokietan ("boto-emaile potentzial gehiago"), hau da, udalerrriaren erdigunean. Esaterako: argiak erdigunean kokatzea soilik, edo Asiako liztorren erlekumeak kentzea erdigunean bakarrik... Ekonomiarekin zerikusia duten gauza guztietarako irispidea zailagoa da emakumeentzat. Zerbitzu horiek ordaindu egin behar badira, gainera, askoz zailagoa da. Azken finean, herrigunetik kanpo bizi izatea askoz garestiagoa da (medikuarenera joateko ibilbidea, gas naturala ez da iristen, telefonia...); eta tokiko politikan eragiteko gaitasuna txikiagoa da.

DEBAGOIENAKO LAN-PROPOSAMENAK

Azterketa hauetatik eratorritako proposamenak asko dira, eta horietako asko erakunde publikoei buruzkoak; batzuk tokikoak, beste batzuk orokorrakoak. Baina prozesu honetan udaletatik egin zitekeen

horretan zentratu nahi izan genuen; epe laburrean eta egunez egunekoan egin zitekeen horretan; baina erabaki politikoan, langile espezifikoan eta baliabide ekonomiko zehatzen premia duten beste proposamen batzuetan ere bai.

Auzoak biziberritzea, isolamendua urratuz:

- ✓ Erkidego-identitatea berreskuratzea eta balioestea, eta auzolana eta antzekoak berreskuratzea, emakume baserritarren lana azpimarratuta.
- ✓ Jarduerak auzoetara eramatea: jarduera sozial eta kultural ibiltariak antolatzea. Horretarako, auzoek berezko dituzten egitura eta dinamikak erabil ditzakegu (auzo-elkarteak, kide-taldea...) "herria" auzoetara eramateko.
- ✓ Auzoetako berezko dinamikaren alde egitea eta berreskuratzea: auzoetako bilguneak, ludotekak bultzatzea, herrigunetik auzoetarako eta auzoen arteko garraioa hobetzea...

Parte-hartze politikoa

- ✓ Emakumeek gure herri eta auzoetako bizitza sozial eta politikoan parte hartzea bultzatzeko kontuan hartu beharrekoak:
 - Bileren ordutegiak eta iraupena emakumeen dinamikei eta aukerei

egokitzea.

- Auzo-elkarte, nekazari-elkarte, kultur elkarte, jai batzorde eta abarretako hautetsien parekotasuna betetzea.
- Udalen berdintasun-planetan proposatzen diren ekintzak adostea eta auzoetara eramatea.

Zerbitzuak

- ✓ Zerbitzuak baserrietara hurbiltzea (osasuna, hezkuntza, garraioa, aisialdia...).
- ✓ Zerbitzuren bat auzoetatik urrun eskaintzen bada, bertara iristeko erraztasunak eskaintzea (garraioa, diru-laguntzak...)
- ✓ Garraio publikoa baserrietako premietara egokitzea (taxi-zerbitzua, auto partekatuak...).

Hezkuntza eta formazioa

- ✓ Emakume baserritarren premietara egokituko diren formazio-saioak bultzatzea, autoestimua eta berdintasun alorreko gaietarako sentiberatasuna sustatzeko.
- ✓ Nekazaritza eskoletan ikasitakoa eguneratzeko formazio-saioak bultzatzea (ikasketa horiek amaitu ondoren, ez da eguneratzeko aukera handirik egoten).
- ✓ Laneko osasunari buruzko formazio-saioak garrantzitsuak dira. Emakume baserritarren lanak zama fisiko handia dauka, kasu askotan haien beharrietara egokiturik ez dauden makinak behar izaten dituzte; beraz, formazio-saio horiek berebizikoak dira haien lan-kalitatea hobetzeko.
- ✓ Formazio-saioak emakume baserritarren ordutegi eta egutegietara egokitu behar dira (kontuan hartu behar dira baserrian lan gogorra noiz den, udaberri /udan, eta ordutegiak haiekin adostu behar dira), eta ez da oso urrutira joan behar (gertuko baliabideak aprobetxatu behar dira).
- ✓ Baserria formazio dualera hurbiltzea. Lanbide Heziketako eskolak erabiltzea.
- ✓ Emakume baserritarren ezagutzak ahalduzko-ekoletan balioestea eta hedatzea.
- ✓ Formazio eta eztabaidarako guneak sustatzea gizon baserritarrentzat.
- ✓ Emakume baserritarren estereotipoak, familia ereduak hautsiko dituzten ekintzak eta eztabaidak sustatzea.

Elikadura-burujabetzarako tokiko politika publikoak

- ✓ Gure herrietan elikagaien produkzioan diharduten pertsonen kopurua handitzea izan behar dute xede, arreta berezia jarrita emakumeei eta gazteei.
- ✓ Elikagaien ekoizpen agroekologikoa bultzatuko duten politikak sakontzea osoko ikuspegitik (ekoizpena bera, dimentsio soziala, ingurumena, eta abar kontuan hartuta).

- ✓ Bitartekariaren figura sortzea gure herrietako ekoizpen-proiektuen belaunaldi-ordezpena bermatzeko (udala bitartekaria izan daiteke, konfiantzako espazioak sortzen laguntzeko).
- ✓ Tokiko elikagaien eraldaketarako espazioak bultzatzea.
- ✓ Tokiko produktuen zuzeneko salmenta bultzatzea.
- ✓ Jarduera publikoetan, inguruko enpreetan, eta abarren tokiko produktuak kontsumi daitezen bultzatzea.
- ✓ Tokiko merkataritza eta tokiko azokak bultzatzea, merkatu eta plazetako baldintzak hobetuz (aparkalekuak, ordutegiak, baimenak, arau subsidiarioak...).
- ✓ Diagnostikoak egitea eta feminizatuta dauden lanak (etxea, zaintza...) balioestea, lanaren banaketa parekatua lortzeko neurriak bultzatzea.
- ✓ Elikagaien ekoizpen jasangarria lortzeko, lurra lortzeko bideak bultzatzea. Horretarako, udalak bitartekari lanak egin ditzake lurren jabeen eta bertan instalatu nahi duten pertsonen artean, egon litezkeen mesfidantzak gainditzen laguntzeko. Emakumeek lurrerako irispidea gizonen baldintza berberetan izan dezaten neurri espezifikoak bultzatzea.

Udalak gainditzen dituzten plan eta/edo ekintza ohikoak gara daitezke Mankomunitateetan. Mankomunitateak baliatu behar dira zenbait ekintza ateratzeko.

Hain zuzen, Debagoieneko udaletatik:

Emakume baserritarren baldintzak hobetzera bideratuta dauden lege-tresnak jendeari hurbiltzeko lan egitea.

Dagoeneko badiren eta emakume baserritarren egoera hobe dezaketen lege-tresna askoren inguruko ezjakintasuna dago (Emakume Baserritarraren Estatutua, Nekazaritzako ustiategiaren titulartasun partekatuari buruzko legea, edo Nekazarien eskubideen Adierazpena). Horretarako:

- ✓ Lege markoei buruzko informazioa jaso behar da eta tokian-tokian nola gara daitezkeen aztertu behar da.
- ✓ Landa Garapenerako Agentzien artean formazioa sustatzea – HAZlri eskatzea formazio mota hori susta dezan.
- ✓ Gai horiei buruzko jardunaldiak eta eztabaidak antolatzea, interesatuta dauden eragileak identifikatua (auzo-elkarteak, emakumeen elkarteak, baserritarrak...).
- ✓ Titulartasun partekatuko prozesu bati edo halakoren bati ekin nahi diotenei aholkua emateko pertsona prestatuak edukitzea udaletan.

Emakumeen elkarteak eta tokiko garapenerako eragileak indartzeko lan egitea.

- ✓ Emakume baserritarren egoerari buruzko informazioa jasotzea.
- ✓ Udaletan, landa-eremuetako emakumeei buruzko diziplinarteko formazioa ematea.
- ✓ Udalen eta auzoetako emakumeen artean komunikaziorako bide zuzenak bultzatzea. Sarritan, udalen dinamikak eta informazioak ez dira urrutien dauden auzoetaraino iristen.
- ✓ Emakume baserritarrek udaleko espazioetan parte hartuko dutela bermatzea, emakumeen kontseiluetan, kasu.
- ✓ Parte-hartzea sustatzeko neurriak ahalbidetzea (esaterako, urrutien dauden auzoetatik mugitzeko garraio publikoa bultzatzea, auzo-taxiak, ordutegiak egokitzea...).
- ✓ Udaleko teknikariek auzoak eta bertako dinamikak eta hango premiak ezagutu behar dituzte.

METODOLOGIA: PROZESUA ERREPLIKATZEKO MATERIAL ERABILGARRIAK

1. TAILERRA: EMAKUME BASERRITARREK PAIRATZEN DITUZTEN INDARKERIAK IDENTIFIKATZEKO

Helburuak. Emakume baserritarren zaugarritasun-egoera kontuan hartuta, udaletatik garatu eta inplementatu ahal izango diren neurriak eta estrategiak diseinatzea.

Gonbidatuak. Etxaldeko Emakumeak taldeko emakumeak, Debagoienako berdintasun-teknikariak, teknikariek herrietan identifikatuta dituzten emakume *aliatuak* (*kasu honetan EBEL eta beste baserritarrak*).

Metodologia:

Bileraren aurretik: landutako txostena bidaltzea aurretik irakurtzeko

Bileran:

20 min. Aurkezpenak
10 min. Txostenen aurkezpen laburra
1 ordu. Askotariko zapalkuntza-sistema azaltzea eta emakume baserritarrek pairatzen dituzten indarkeria politiko/ekonomiko/sinbolikoei buruzko eztabaida (lehenengo talde txikitan, eta ondoren denen artean).
Galdera pizgarriak: <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Denboraren kudeaketari dagokionez, zein da emakume baserritar baten eta baserritar ez den emakume baten eguneroko lan-zamaren arteko aldea?</i> ✓ <i>Zertan da desberdina bizimodu soziala, beste emakume batzuekin elkartzea?</i> ✓ <i>Erakunde eta zerbitzuekiko harremanari dagokionez, zertan da desberdina?</i> ✓ <i>Hezkuntza-sistemaren barruan: ikastegiak, komunikabideak... Zein da aldea?</i> ✓ <i>Zein da emakume baserritarrari buruz dugun irudia? Estereotipoen zerrenda</i>
45 min. Txostenetako puntu nagusiak talde txikitan banatzen ditugun orrietan jaso, talde bakoitzak nahi duen gaia aukeratuko du, eta udaletik egoera hori nola alda daitekeen pentsatuko du, emakumeek zer egin dezaketen, ametsak...
45 min. Neurri horiek adostu eta denbora-lerro batean kokatuko ditugu: zein aplikatu daitekeen orain, eta zein epe ertain edo laburrean.
30 min. Taldean ondorioak ateratzea.
15 min. Saioaren balorazioa. Nola sentitu garen. Erabilgarria iruditu zaigun.

Tailerraren ondoren: Informazio guztia bildu, eta parte-hartzaileei helarazi, bai eta interesa izan arren parte-hartzerik izan ez dutenei ere.

2. TAILERRA: BILDUTAKOA KONTRASTATZEA ETA TRESNAK ERAIKITZEA

Helburua. Une horretara arte egindakoa entzule gehiagorekin kontrastatzea eta politika publiko zehatzak eta politika horiek abian jartzeko ikusten diren aukerak sustatzen sakontzea.

Gonbidatuak. Berdintasun-teknikariak, zinegotziak, udaleko beste teknikari batzuk, bertako talde feministak, emakume baserritarrak, Etxaldeko Emakumeak.

Metodologia:

Tailerraren aurretik: lehenengo tailerreko informazioa helarazi, aurrez irakurtzeko.

Tailerrean.

20 min. Aurkezpenak
40 min Etxaldeko Emakumeak taldearen, une horretara arteko prozesuaren eta ondorioen eta abian diren beste prozesu batzuen aurkezpena.
1 ordu. Taldeko lana, beste dokumentu batzuk kontrastatzeko eta gure herriari buruz hitz egiteko. <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Nola jarriko ditugu abian proposamen hauek gure herrian?</i> ✓ <i>Bururutzen al zaigu bestelako neurririk?</i> ✓ <i>Zer baldintza behar ditugu abian jartzeko?</i> ✓ <i>Noiz hasi ahal izango dugu lanean?</i>
30 min. Bateratze lana.
15 min. Balorazioa eta amaiera.

PARTE HARTZEKO PROZESUA IZATEKO GOMENDIO OROKORRAK

- Emakume baserritarrentzako jarduerak edo neurriak diseinatzeko parte hartzeko metodologiak gomendatzen ditugu, berdintasun-teknikariek egiten duten lanetik abiatuta.
- Ezaugarri horietako prozesu bat urtebeterako proposatu behar da, hainbat topaketa egiteko denbora izateko. Aipatu dugun esperientzia honetan bi tailer egin ziren, eta hainbat hilabete iraun zuen komunikazio eta solasaldi prozesu bat, baina prozesu bakoitzak epe desberdinak izan ditzake, eta batzuetan, tailer gehiago ere behar izango dira.
- Garrantzitsua da berdintasun-teknikariek eskura edukitzea emakume baserritarrei buruzko txosten edo datuak.
- Gomendagarria da tailer hauetan parte hartzeko gonbita beste zinegotziei ere helaraztea.

BIBLIOGRAFIA

Legeen azterketa ikuspegi baseritar eta feministatik.

Etxaldeko Emakumeak, 2018.

Antolatu, landatu eta gozatu.

Etxaldeko Emakumeak, 2018

Bizkaiko landa-eremuan, genero-indarkeriaren biktima diren emakumeek laguntza, arreta eta justiziarako zerbitzu eta laguntzetara benetan iristeko izan dituzten premien eta eragozpenen identifikazio-txostena. Bizkaiko Foru Aldundia, 2015

Arabako landa-ingurunean genero-indarkeriaren biktimak diren emakumeek laguntza, arreta eta justizia zerbitzu zein prestazioetarako benetako sarbidea izateko dituzten beharrianak eta oztopoak identifikatzea. Argituz, *Giza eskubideen aldeko Elkarteak egindako azterlana*.

Landa-gapenean eta nekazaritzan generoaren araberako inpaktuaren ebaluazioa.

Emakunde, 2012

Emakumeak euskal landa-eremuan.

Hazi, 2016

